

Spontánégés, mondta az ellenőr, miközben magától értetődően átnyújtotta a vékonyka, sárga slagot az álmélkodó sofőrnek. A slag nem csupán vékonyka és sárga, de silány anyagból való is volt; nagyot nyaklott az értetlen sofőr kinyíló tenyerében, és hirtelen lábon fröcsögte az ellenőrt, aki „Hogy az a...” felkiáltással ösztönösen hátraugrott. Majd rögtön újra előre – nehogy kárba vesszen a víz, hát inkább kitette fekete, pár szíjból tartósra és mutatósra formált szandálját az erózióknak. A lábmosást ezen a ponton befejezettnek lehetett tekinteni, és az ellenőr – okulva saját kárából – ezúttal pontosan elmagyarázta a tátott szájú sofőrnek, hogyan tartsa a slagot úgy egy méter húsz centire a földtől, hogy ő, mármint az ellenőr megmossa arcát, kezét, alkarját, és, mivel nem járt senki ezen az ablaktalan sikátoron, amely közvetlenül a folyónak szalad, épp a híd előtt pár méternyire, szóval, mivel nem akadt tanú rá, trikóját lekapta, és hóna alját, felsőtestét is megcsutakolta szokott alaposága szerint. A folyó maga már szinte viszközussá lett a felkavarodott iszaptól, a hőségétől mebuggyant apró halak lefele csordogáló holttesteitől, az utolsókat pihegő, összezavarodott hínár-rendszerből.

December eleje volt, és kánikula.

A búz július óta távol tartotta a kotrógépek kezelőit – és ezzel értelemszerűen a kotrógépeket is – így a haldokló város besűrűsödött vércsatornája indult legelőbb rohadásnak. A kikötők nem működtek; a legtöbb teherszállító hajó nehézkesen, farát ide-oda csapva a szokatlan közegben elvonszolta testét a nyílt vizekre; a vizekre, ahol járhat-kelhet, üzletelhet. A vizekre, ahol az élet folyik. Az a pár kis helyi ladik beleposhadt az otthont adó búzcsatornába; csendesen, észrevétlenül, gazdájának még tekintetétől is elhagyatva, festékét nagy foltokban a bizonytalanul áramló mocsokfolyásba pergetve. A padozatok deszkái ritmikusan engedték el egymást, minden nagyobb konfliktus vagy szemrehányás nélkül, mint egy évtizedek óta megunt házasság passzív bűnrészesei. Előbb spalettákat szereltek a folyó két partján álló szigorú, neoklasszicista homlokzattal felfegyverzett házak ablakaira. Majd a belső szobákba költöztek a feketésen morajló folyósár elől. Ez pár hétig üdvös megoldásnak bizonyult, mivel a folyóra néző lezárt szobák légkamrákként védtek a lakókat a hőségétől és az elszánt bűzhődéstől egyaránt.

Augusztus elejétől aztán módszeresen feltöltődtek a lichthókok emberszaggal. A másodikon az idősödő szőrös orrú professzor iszonyatos izzadságszaggal eregette a világba a testét egyre nagyobb löketekben elhagyó tesztoszteront, amire válaszként a fertőzőveszély miatt konyhájából kitiltott ifjú, feltörekvő szakács kiadós húslevest kanyarított huszonöt főre. Minden szomszéd látva láthatta őt, amint egy dallamon belül a hangsorokban többször föl-alá evezve rikoltozott fehér atlétájában. A nyitott konyhaablaknál. Perre csakis azért nem került végül sor, mert mire az összes beadványt, panaszt, tanúkat iktatták, az ítéltábla is bezárt. Mindezen megpróbáltatások tetejébe a felfelé csapó léghuzatban táncoltak, ringtak, összekapaszkodtak, szűrős bogáncsokká pördültek a formaldehydek, liliomok, rózsák, pézsmák, citrusos és édeskés illatok; az ablakrésekből kipöfékelő, kétségbeesett mentő körülmények. A búz porrá zúzta a filantrópiát, ereit vágta a szerelmes vágynak, megtöltötte a zsigereket heves rohamokban jelentkező undorral és gyűlölettel. A testnedvek. A fokhagyma. A csipős hűgyszag. Az a rohadtul édeskés sült kenyér. A harmadikon egy feldúlt férj földhöz vágta a tévét a meccs utolsó harmadában, amikor épp döntetlen volt az állás, mert felesége, az a loncsos, bűdös kurva épp akkor állt neki tükörtojást sütögetni. Válaszul a tesztoszteronját útjára bocsátó professzor falszomszédja meggyújtotta az összes gázrózsát és hozzá még a sütőt is, hadd pörkölődjön halálra az a feje fölött a földemet rengető arrogáns pöcs. A maga részéről azt a kevéssé logikus cselekedetét sem bánta meg soha, amellyel a saját életét védendő, sarkig tárta a hűtőszekrény ajtaját. Még időben veselkedett neki a cudar bosszú kísérletének, ugyanis a következő napon – a lakosság biztonságát mint legfelsőbb prioritást szem előtt tartva – a hatóságok egyetlen mozdulattal kapcsolatták ki a folyót két oldalról szegélyező házsorokban a gázt és az áramot. Épp e percekben történt, hogy a földszinten, amely tudvalevőleg a felfele szálló búz, pára és hőség természetének köszönhetően valóságos azilum volt a felsőbb emeletekhez képest; szóval a földszinten egy párnás ujjú ötéves kedves hangján az utóbbi napokban regisztrált valamennyi szitkozódást egyetlen gördülékeny monológga fűzte, és elindult megkeresni a húsklopfolót. Nem részesítették a korának megfelelő megértésben és odafordulásban, mert addigra már ember embernek a farkasa lett, és holló kivájta hollónak a szemét. A hatóságok végső, intruzív közbelépése valóságos megkönnyebbülésként szállt az üvöltöző, haját tépő, vicsorgó humunkulusz-masszára, amely minden bizonnyal a következő hetvenkét órában felemésztette volna önmagát. Ha a hatóságoknak csak sejtése is lett volna arról a teljes várost betérítő, közeledő általános pánikrohamról, ami a város nyakában lihegett, nagy valószínűséggel mégsem csap le oly minuciózus szakmai szenvedéllyel a készülő part menti genocídiumra.

Asztrológusok és látók alkalmazása híján a hatóságok – később nem bevallottan, ám keserűen megbánt – humánus lépésekkel határozottan eltávolították a várost hosszában átszelő tályogból a módszeres önpusztításba kezdő lakosságot. A családok családi szállásokra kerültek, a párnás ujjú ötéves kisfiú szigorú fejlesztő-pedagógusi szupervízió alá, ahol is napszámában kellett házakat, virágos réteket és boldog családokat rajzolnia. Meg is tette engedelmesen – csupán azt utasította vissza ellentmondást nem tűró határozottsággal, hogy az emberi alakoknak kezét rajzoljon. Meggyőződése volt ugyanis, hogy az emberek szárnyakat hordanak, csak épp mostanában hátracsapva hordják őket.

Szeptember elsejétől az állástalan, fiatal és feltörekvő szakács a kilakoltatottak számára kialakított ingyenkonyhán lett séf. Hamarosan maga mellé vette elhízott és cukorbeteg, végtelen türelemmel és jóindulattal, valamint a maga számára pénzt hozó ötletek bámulatos tehetségével megáldott nagybátyját konyhafőnöknak, akinek fizetését megtűzdeltek mindenféle kor-, veszélyességi- és szakértői pótlékokkal. Az ingyenkonyha mintegy négyezer négyzetméternyi területen, több ezer kilakoltatott részére osztotta a bőséges és illatos ebédet, tudomást sem véve az őt körülvevő kihalt utcák mocskárol, ami rögtön bokán szaglászta a jóllakott kilépőt. Az idős professzort vélték a közösség legértékesebb tagjának, lévén, hogy naphosszat merengett valószínűség-számítási képletei fölött. Állást kapott a Főhivatalnál, hogy a szárazság, a hőség, az éhínség, a polgárháború, majd a túlélés esélyeit latolgassa szigorú matematikai alapon. Az a szeptember volt az öreg professzor hosszú életének legboldogabb hónapja. Több korábbi diákját mozgósította az ügyben. Temperamentum szerint ítélte meg a matematikai tehetséget, s ennek meg-felelően a Főhivatal kimért és titokzatos távirat-fogalmazványokkal az izgága, kukacos, kötözködő és a lelkiük mélyéig emberkerülő ifjoncokat hívatta be sorra, hogy az öreg professzorral együtt fáradozzanak a neoklasszicista arculatú város megmentésén. Vagy legalább bukása számszaki megjósolásán. Az idős professzor felosztotta hajdani diákjai között a feladatokat, amelyek többnyire az ő görnyedő teste kényelmét szolgálták. Volt, aki a vállát masszírozta, és volt, aki rothadó frottírozknis lábát emelte ki gondosan a kítaposott cipőből, hogy már az

ókorai által meghatározott reflexológiai pontok nyomogatásával tartsa eleven az professzor agyi vérkeringését. Számolás és szeretet, mondogatta mindig lelkesen masszírozó tanítványai koszorújának az idős professzor, és szavait sokan raktározták el egy életre. S hogy minél tovább görnyedhessen imádott képletei és számításai fölött, a professzor napról napra elhallgatta a Főhivatal elől, hogy a túlélési esélyekre vonatkozó végeredményei az idő előrehaladtával egyre vérszjólóbban konvergálnak a kisebb és kisebb számok felé.

Október vége volt. Hallgatott az irodájában a szőrös orrú professzor, csendesen rajzolgatta a nem látható angyalszárnyakat az intézetben a kisgyerek, és a szakácsnak sem jutott eszébe előző élete, hiszen ezeket etetett az ingenkonyhán – és mi másnak is lenne ez tekinthető, mint karrierje kiteljesedésének? Mindannyian a folyó két partján futó, központi házsoroktól messze éltek már hónapok óta. Ők maguk néha úgy vélték, talán évek óta változott meg ilyen gyökeresen és végső soron megnyugtató módon az életük. Dacára a közeledő télnek, még mindig nehézkesen hörgött a város, még mindig tartott a kánikula, és robbanásveszélyes volt az oly sok vezetékkel keresztül-kasul hálózott központi kerület, az összes neoklasszicista homlokzatával együtt. A meteorológiát már senki nem figyelte. Letettek a változás reményéről.

Egyedül az ellenőrt küldözgették rendületlenül a központi épületeket és a mögöttük szorosan húzódó sávként létesült, hatalmas traverzekre támaszkodó raktárakat végigvizsgálni, hogy még a szikra legcsekélyebb esélyét is detektálja. Járt a ő sorra a kihalt épületeket, minden veszélyérzet nélkül, hűségesen, előbb öltönyben, majd hosszú ujjú ingben, végül, október utolsó hetétől kezdődően combközépig érő nadrágban és vaskos, erős bőrszíjából formált szandáljában. Végső soron a kutya nem kérte számon rajta az etikettet, és végső soron egyre nagyobb lett a hőség. Hát tekinthetjük óvatossági intézkedésnek is, hóguta ellen – győzte meg magát az ellenőr. A szép, nagypolgári lakások közül ki nem hagyott volna akár egyet is. Belökte sorra az ajtókat, bámulta a csupasz tereket, nézte a lehúzott redőnyökön keresztül síkló fény kopottas sárgáját a parkettán. Néha a lábával odasimított, mintha bizony az a fényszitta csik elmozdítható lett volna. De nem volt. Ez is rendben, gondolta az ellenőr, és indult a következő lakásba.

November vége felé aztán felfedezte az ellenőr, hogy a folyó két partján álló párhuzamos házsorok neoklasszicista homlokzata mögött, a vastraverzek által tartott raktárhelyiségek között létesült hatalmas ingenkonyha épületéből, a rakoncátlan tányérokat mosogató nő locsogós ajtónyílásából egy sárga, vékony gumislag lóg ki, és az abból folydogáló vízerecske végigszalad a kopár járdán, le az úttestre, és szelíden összegyűl a domború aszfalt átellenes szegélyén.

Szólni kellett volna. Akkor rögtön, még aznap kellett volna szólni, hogy ne keveredjen visszavonhatatlanul cinkossági relációba azzal, aki felelőtlenül csorgatja kifelé az utcára a vizet akár meggondolatlanságból, akár megfontolt bujtogatási szándéktól vezérelve a mosogató vándlingból. De a hatóságok akkor már hetek óta nem mondták be a levegő hőmérsékletét, hogy a kényszerszállásokra zsúfolódott lakosság körében nehogy kitörjön a tömeghisteria. És a forróság és a szomszédos elviselhetőség is, mindaddig, míg egy csordogáló erecske nem szakítja meg a folytonosságot ott, az átkozott aszfalton. Keresztirányban. Majd hosszába fordulva, le az alig lejtő utcán. A folyó felé, a híd irányába.

Summa summarum: nem jelentette az ellenőr, hogy micsoda kincset talált, és talán már nem is lett volna kinek jelentenie, hiszen a Főhivatal erre vonatkozó osztályainak irodái hónapok óta üresen álltak. Csupán valami szőrös orrú és szörnyen büdös öregúr mászkált hatalmas papírhalmazokkal a két kezében, mintha bizony tálcán szállította volna valaki számára azt a sok iratot, rajta végelelő hatatlan számsorokkal. Magában beszélt, és csiklandósan ugrott vagy toppantott egyet-egyet bozontos orra elé morzsolt monológja közben, mintha valaki épp az idegvégződéseivel huncutkodna. És akkor már csak az ingenkonyha virult boldogan a nap kelles közepén, ahová rácsokkal ellátott teherautókon szállították a kényszerszállásokról a város kilakoltatott lakosságát – vagy legalábbis azt a részét, amelyik még itt maradt. Túl voltak két lázadáson és néhány tömeges hógután. A város utcáit nem rőtta más, csak az ellenőr, és a kisebb és nagyobb teherautókat vezető, embereket és veszélyes hulladékot felváltva szállító sofőr. Némi latolgatás után az ellenőr úgy értékelte, nem árt senkinek azzal, hogy a Főhivatal előtt elhallgatja az ismeretlen eredetű slagból folyó víz titkát. Megosztotta viszont a sofőrrel, aki szabadon sétálhatott a kihalt városban mindaddig, míg pontosan végezte szállítmányozói feladatait a szállástól az ingenkonyháig. A veszélyes-hulladék-teleptől a raktárokig.

Folyt a víz a decemberi kánikulában. Folyt, ha nem is ömlött az ellenőr markába és arcára. A sofőr markába és arcára. A testükre. A szájukba. Boldogok voltak. Szinte gyermekien.

Egy ilyen alkalommal történt, hogy az új erőre kapott ellenőrbe hirtelen visszatért az életerő, és mosakodás közben elhivatott magyarázatba kezdett a forrongó várost veszélyeztető spontánégést illetően, az értetlen és ráadásul a slagot is rosszul tartó sofőr füle hallatára. Bolond egy reménykedős időszak volt az a december.

Kategória: vers, próza

Denumire autor: Sebestyén Rita

Látó Szépirodalmi Folyóirat